

De Økonomiske Råd

Formandskabet

PRESSEMEDDELELSE FRA FORMANDSKABET FOR DE ØKONOMISKE RÅD KLAUSULERET TIL DEN 5. MARTS 2024 KLOKKEN 12.00

De Økonomiske Råds formandskab udgør det danske produktivetsråd. *Produktivitet 2024* er den årlige rapport i dette regi. Årets rapport indeholder tre kapitler:

- Kapitel I Aktuel økonomisk politik
- Kapitel II Virksomhedernes brug af merchanting og processing
- Kapitel III Betydningen af merchanting og processing for økonomien

Modkøbsaftaler og dansk sikkerhed

Et bredt flertal i Folketinget indgik i juni 2023 et forsvarsforlig, der vil føre til store køb af forsvarsmateriel, som i betydeligt omfang produceres udenlands. Udenrigshandel på forsvarsområdet er undtaget de normale internationale regler om frihandel. Det indebærer, at Forsvarsministeriet kan stille krav om modkøb fra leverandøren hos danske virksomheder. Den tidligere regering har fremført, at det øger dansk sikkerhed at indgå i internationale forsvarsforsyningskæder.

Omvendt må (indirekte) statsstøtte af udvalgte danske virksomheder forventes at sænke produktiviteten på samfundsniveau. Sælger af materiellet må desuden ventes at øge priserne for at tage højde for kravet om modkøb.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler: *Modkøbsaftaler kan ventes at sænke produktiviteten på samfundsniveau og desuden betyde mindre militærudstyr per indkøbskrone. Det sidste må formodes at svække dansk sikkerhed.*

Statsstøtte af grøn omstilling er en international tendens

I de senere år er statsstøtte af erhvervslivet blevet udbredt med henvisning til den grønne omstilling. Den amerikanske *Inflation Reduction Act* og den kinesiske *Made in China 2025* er prominente eksempler, som EU har fulgt op på med *A Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age*.

Når en sektor støttes af en udenlandsk regering, er det sædvanligvis dårligt nyt for indenlandske virksomheder i samme branche. De udenlandske virksomheder får naturligvis en konkurrencefordel, når de støttes af staten. For det danske samfund som helhed er den udenlandske støtte imidlertid en fordel for forbrugere og øvrige erhvervsliv, da varer kan købes billigere takket være bidraget fra udenlandske skatteydere. Samtidigt vil en vedvarende udenlandsk støtte flytte produktion i Danmark til nye brancher, hvilket i længden betyder udskiftning af job ramt af den udenlandske statsstøtte for job i andre brancher.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler: *Erhvervsstøtte opleves i stigende grad verden over i forbindelse med særligt den grønne omstilling. Hvis Danmark prøver at matche udenlandsk støtte vil man på den ene side tilgodese udvalgte virksomhedsejere og deres beskæftigede. På den anden side*

må støtten ventes at mindske produktiviteten på samfundsniveau og dermed påføre resten af økonomien et tab.

Vi eksporterer på en anden måde, drevet af få virksomheder

Dansk eksport har traditionelt bestået af varer, der produceres i Danmark og eksporteres fra danske virksomheder til udenlandske virksomheder eller forbrugere. I de seneste årtier har der dog været en betydelig stigning i en anden type vareeksport i form af såkaldt merchanting og processing (M&P). Et eksempel på dette er, at en dansk fremstillingsvirksomhed får produceret varer i et datterselskab i udlandet og videresælger dem, uden at de krydser den danske grænse.

Den markante stigning i M&P siden begyndelsen af det 21. århundrede ser ud til at have bidraget til at løfte produktiviteten i Danmark. Analyser i rapporten indikerer, at M&P aktiviteterne har bidraget med 16 pct. point til den samlede vækst i timeproduktiviteten i fremstillingssektoren på 60 pct. siden 2005.

Samtidigt viser det sig, at 75 procent af avancerne på M&P kan tilskrives blot 10 fremstillingsvirksomheder. Det indikerer, at en overraskende stor del af værditilvæksten udgår fra ganske få virksomheder.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler *"Værditilvæksten i merchanting og processing er i høj grad drevet af en håndfuld fremstillingsvirksomheder, som også har haft en kraftig stigning i deres produktivitet. Væksten i Danmark har de sidste knap 20 år været mere påvirket af enkeltvirksomheder, end man måske skulle have troet.*

Rapporten viser også, at M&P virksomhederne har bidraget til at reducere den andel af værditilvæksten, der tilfalder arbejdskraften. M&P virksomhederne har generelt høje lønninger, men avancerne er endnu højere, så lønandelen er lavere end i andre virksomheder generelt. Analyser viser, at i fravær af M&P aktiviteterne ville lønkvoten have været ca. 5 pct. point højere i fremstillingserhvervene. Hvis udviklingen fortsætter, kan det have strukturelle konsekvenser for såvel indkomstfordeling som statsfinanser.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler *"De nye handelsaktiviteter ser ud til at øge produktiviteten, men samtidigt reducere lønkvoten. Det er en udvikling, som er værd at følge, siden lønkvoten påvirker såvel de offentlige finansers holdbarhed som fordelingen af indkomst i Danmark."*

De Økonomiske Råds formandskab består af: Carl-Johan Dalgaard, Mette Ejrnæs, Jakob Roland Munch og Lars Gårn Hansen.

Rapporten og denne pressemeddelelse er klausuleret til tirsdag den 5. marts 2024 kl. 12.00. Der er en baggrundspræsentation af rapporten af de medarbejdere, der har bidraget til kapitlerne. Her kan stilles opklarende spørgsmål, men ikke til citat. Baggrundspræsentationen holdes:

Tirsdag den 5. marts kl. 10.00-11.30 i Eigtveds Pakhus

Efterfølgende stiller Carl-Johan Dalgaard, formand for De Økonomiske Råd, sig til rådighed for interviews og kommentarer (til citat).